

עד שתכלה רגל מן השוק

שבת כא, ב

מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק ... ועד כמה אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן עד דכליא ריגלא דתרמודאי. ופרש"י (שם): "אומה מלקטי עצים דקים, ומתעכבין בשוק עד שהולכים בני השוק לבתיהם משחשכה ומבעירים בבתיהם אור, וכשצריכין לעצים יוצאים וקונין מהן".

רי"ף שם (ט, א)

ומתעכבין עד אחר שקיעת החמה כמו חצי שעה עד שמגיעין לבתיהם.

פסחים ב, א

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ.

השגות הראב"ד שם (א, סע"א)

תני אור מפני שעדיין יש שם אור היום ואינו חשך.

ר"ן שם

וכתב הראב"ד ז"ל דמשום הכי נקט אור, לומר שבתחילת הלילה שיש בו אור עדיין ראוי לבדוק.

רמב"ם (הל' חנוכה פ"ד ה"ה)

עם שקיעת החמה מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק, וכמה הוא זמן זה כמו חצי שעה או יתר".

שוע"ר סי' יח ס"ו

משיכיר בין תכלת ללבן.

שוע"ר סי' ל ס"ב

שיראה את חברו ברחוק ד' אמות ויכירנו".

שוע"ר סי' תלא ס"ה

זמן הבדיקה ... דהיינו צאת הכוכבים כשיש עדיין אור היום קצת.

שו"ע סי' תערב ס"א-ב

מדליקין נר חנוכה ... עם סוף שקיעתה ... עד שתכלה רגל מן השוק שהוא כמו חצי שעה שאז העם עוברים ושבים ואיכא פרסומי ניסא.

מ"א שם ס"ק א

סוף שקיעתה, היינו צאת הכוכבים.

פרי חדש שם ס"ק א

סוף שקיעתה, פירוש דהיינו צאת הכוכבים ... ואינו עיקר, אלא היינו תחלת שקיעת החמה.

פסקי הסדור סוף הלכות ציצית

עד שיכיר בין תכלת שהיתה בציצית ללבן שבה, ויש אומרים שהוא כדי שיראה את חברו הרגיל ואינו רגיל ברחוק ד' אמות ויכירנו.

סדר הכנסת שבת

בימים השונים שהם ימי ניסן ותשרי בארץ ישראל ... בשליש שעה משעות השוות אחר שקיעה האמיתית הוא ודאי לילה ... שאז הוא זמן צאת ג' כוכבים ביבונים בארץ ישראל בימים אלו.

דעת רבינו תם וסיעתו שעד כדי הילוך ג' מילין ורביע, שהוא קרוב לשעה בינונית אחר השקיעה הוא יום גמור, ואחר כך מתחיל בין השמשות ... משקיעת החמה עד צאת הכוכבים הוא כדי הילוך ד' מילין ... שהוא שיעור אחד ממש כשיעור ד' מילין שמן עמוד השחר עד נץ החמה, ובעת עליית עמוד השחר נראה בעליל שהרקיע הוא מלא כוכבים ולא ג' כוכבים בלבד, וככה הוא ממש ודאי בסוף הילוך ד' מילין אחר השקיעה.

מנחת כהן מאמר ראשון סוף פ"ז

ארבע מילין היינו עד צאת כל הכוכבים הבינוניים או רובם, לפי שעד אותה שעה מהלכין בני אדם.